

SVATÝ KILIAN.

*Poutní místo v Povltaví,
druhdy sídlo benediktinského kláštera
na Ostrově.*

Napsal
VÁCLAV ANT. NESNÍDAL.

V Praze 1932.
Nákladem Cyrilo-Methodějského knihkupectví
G. Francla v Praze I.

Důstojnému pánu

FRANTIŠKU ŠIMONOVĚ,
*faráři ve Svatém Kiliianě
a zakladateli místní orelské jednoty,*

v přátelské úctě věnuje

Václav Ant. Nesnídal.

26. července 1931.

Tiskem knihtiskárny Družstva Vlast v Praze II.

Předmluva.

Poutníci, kteří rok co rok putují ke sv. Anně do Svatého Kiliana u Davle, často žádají brožurku, která by je informovala a seznámila s pamětihodnostmi farního a poutního kostelíka. Z dřívějších časů zůstalo zachováno několik brožurek P. Ant. Bulanta, kteréž však byly v krátkém čase rozebrány a tak pomýšleno na vydání knížečky nové, obsáhlejší.

Nynější dp. farář Šimon připravoval se před několika lety k vydání vlastní brožurky, vzhledem však k rozlehlosti své farnosti nemohl se k tomu dostat a tak na jeho popud sepsána tato brožurka.

Bylo to počátkem června letošního roku, když jsem sjednával na faře svatokiliánské podrobnosti orelského zájezdu a veřejného cvičení. Při této příležitosti k propagaci zdejšího poutního místa sháněl jsem historická data, zvláště o bývalém klášteře ostrovském, o němž jsem požádal zdejšího pana faráře. Dohodli jsme se zároveň na vypracování brožury, která jest tak často požadována.

Proto předkládáme všem přátelům poutního

místa svatokiliánského tuto knížečku, aby seznámila je blíže s pamětihodnostmi nejen kláštera a kostelíka, ale i farní osady. K sestavení této publikace použito různých pramenů, aby co nejvíce byla osvětlena doba kláštera ostrovského, tohoto významného stánku umění a kultury náboženské v prvních dobách křesťanství v Čechách a tím alespoň částečně zachována histori.

Jako pramenů použito: Ant. Bulant: „Klášter na Ostrově a kostel sv. Kiliana.“ — Dr. Ant. Podlaha: „Posvátná místa král. českého“, díl III. — Frant. Palacký: „Dějiny národa českého“. — Blažej Ráček: „Československé dějiny“. — V. O. Hložina: „České řády duchovní“. — Vilém Auer: „Legenda svatých“. — Pamětní knihy a jiné prameny.

Povolení k vydání této brožury dáno i arcibiskupským ordinariátem v Praze dne 5. září 1927, č. 9964.

Čtenářům a zbožným poutníkům svatokilianským, šířícím úctu k biskupu mučedníku sv. Kilianu a k sv. Anně, bábě našeho Spasitele, nechť hojnou podporou této úcty jest tato brožurka, mající vyzdvihnouti zároveň i úctu a vzpomínky na věhlasný klášter ostrovský. Proto tak nechť jest též přijata.

V Praze, na den sv. Anny, 26. července 1931.

V. A. Nesnídal.

Úvodem.

Nad Prahou, kde spojují své toky dvě české řeky Vltava a Sázava, tvoří jejich soutok ostrý a později vysoký skalní výběžek. Podle pověsti místního obyvatelstva říká se zde „Na Sekance“, či taky „Na hradišti“, protože nalezeny zde před časem zbytky zdíva, jakéhosi hradu.

Podle Zapa neznámý tento hrad zašel již v době trvání kláštera ostrovského a tudíž před dávnými lety. Připojuje též domněnku profesora Malocha, který myslí, že to byl hrad „Mstibín“, o kterémžto vypravuje kronikář Hájek, že jej vystavěl Mstiboj, bratr knížete Hostivíta. Zprávy ty nejsou však ničím doložené, proto i my používáme jich jako pověstí.

Soutok obou řek v těchto místech jest vstupní branou do krásných partií povltavských a posázavských, které v dohledné době budou, zvláště na Vltavě, porušeny vodními hrázi, majícími za účel plné využití vodních sil. Obě řeky tvoří malebné přírodní partie v těchto místech, kterým přirozenou kulísou jsou vysoké stráně s ostrými skalními útesy, lemovanými temnými lesy.

Jedeme-li parníkem od Prahy, vnikneme za

městyssem Davlí pod vysokou strání „Sekanky“ do zúženého ramene vltavského a před námi se otevře pěkný pohled na malebnou kotlinu, v níž vystupuje pod vysokou strání kostelík sv. Kiliana.

Parník, který až do nedávna v těchto místech byl jediným dopravním prostředkem — za vysokého stavu vody — mezi Prahou a Štěchovicemi, pomalu objíždí ostrov, kde druhdy stával klášter benediktinský. Řečišti, kterým brázdí vody ke Štěchovicím, dosud se říká „klášterské“. Naproti tomu pak západnímu ramenu při břehu osady Svatý Kilian říká se „kiliánské“. Toto rameno jest dnes u Davle i Svatého Kiliana přerušeno navigační hrází. Obě ramena pak rozděluje podélný ostrov, kde kdysi stával veliký klášter benediktinský.

Benediktinský klášter na Ostrově.

Klášter na Ostrově byl velikých rozměrů, pevné a mohutné stavby. Svědčí dosud o tom po mnoha staletích a četných povodních zachované zbytky zřícenin, jež časem byly odkryty na zoraných polích ostrovních.

Z bývalých budov klášterních zachoval se jediný viditelný zbytek na straně východní. Jest to část zřícené valeně, klenuté chodby a kusy zdiva z lámaného kamene. Tam, kde klášter stával, rozprostírají se pole. Při jejich okraji, nad zmíněnými troskami, stojí pod košatými stromy železný

Svatokilianský farní kostel se zvonící.

litinový kříž na zděné podezdívce, v upomínku posvátného místa.

Proudy vod za velikých povodní rozrývajíce půdu ostrova odkrývaly časem zasuté zbytky kláštera. Tak v roce 1799 po povodni nalezen byl starobylý krucifix románský, který uložen ve sbírkách národního musea.

Druhou památkou jest starý zvon, který druhdy byl v kostele klášterním umístěn a jenž později ve zříceninách byl odkryt, do kláštera Sv. Jana pod Skalou převezen a tam do věže zavěšen. Nese nápis „Ve jménu Matky Páně“ a letopočet 1404. Doba jeho nalezení a zároveň převezení není známa.

V roce 1890 za veliké povodně byla valná část orné půdy odplavena a tím objevena značná část základů bývalého kláštera i kostela. Pod odplavenou prstí objevila se jakási malá, čtverhranná stavba se silně opálenými zdmi a vedle ní popel a škváry, mezi nimiž leželo množství zrezavělých článků řetězů, hřebíků a železných odpadků a našel se tam i veliký rezavý klíč.

Ze které doby stavba tato asi pochází a k jakému sloužila kdy účelu, není známo. Jak se zdá, zmíněná povodeň odhalila též i zaokrouhlené zdi zadní části bývalého kostela, na nichž podnes pevně lpí hlazená omítka a sice tam, kde asi stával oltář k východu obrácený.

O tomto nálezu po povodni v r. 1890 píše svědek dp. Bulant ve své brožurce následovně: „Když po veliké povodni vkročili jsme na ostrov ke

straně východní pod skalami, pojednou nás zarazil nepříjemný zápach tak, jako by hořelo. A hle, vodou odhalená vrstva popele, opálené kamení a ohořelé dříví jevílo se zraku tak, jako nedávno po požáru; více než 400 let leželo tam ukryto.“

Nákladem archeologické komise při České Akademii podniknuto bylo v letech 1898 a 1899 výzkumné kopání na Ostrově za vedení profesora dra B. Matějky. Stalo se tak s povolením tehdejšího majitele Ostrova šlechtice A. Haaseho z Vraného. Podobné práce podniknuty i v roce 1907 řízením V. Fabiána, asistenta sbírky historicko-archeologické při Zemském museu v Praze. Posléze došlo k vykopávkám ještě v pozdější době popřevratové.

Při těchto výzkumných pracích zjištěn byl půdorys celého klášterního chrámu, jakož i hlavních budov klášterních. Chrám byl trojlodní, měl v průčelí dvě hranolové věže a zakončen byl na straně východní apsidou. Klášter přiléhal k severní straně kostela. Byl v něm ambit, jehož západní křídlo mělo čtyři sdružená románská okna, z nichž každé bylo děleno třemi sloupky.

Ve zříceninách nalezeny byly uměle tesané zbytky kamenných ozdob, jakož i vkusné dlaždice. Veškeré zbytky nalezené při vykopávkách byly uloženy v lapidariu musejním.

Vznik kláštera.

Klášter byl založen knížetem Boleslavem II. v roce 999. Řízení svěřil opatu Lambertovi, muži povahy bezelstné, kterého povolal z kláštera v Dolním Alaiachu v Bavorsku. Bavorští mnichové přinesli s sebou zároveň i úctu ke sv. Kilianu, k jehož úctě založili i na levém břehu vltavském farní kostel.

Založení kláštera ostrovského stalo prý se na přání manželky knížete Boleslava II. — Emmy a biskupa pražského Thiddaga. Mělo se tak státi pro lepší upevnění křesťanství a náboženské kázně. Boleslav II. dal pro klášter vyhledati místo od svých přátel a důvěrníků.

Tito poslové pustili se z Prahy údolím Vltavy na jih a našli dosti prostranný ostrov blíže stoku Sázavy s Vtavou. Krajina vůkol byla samá skála, vysokým lesem porostlá a tedy právě taková, jakou řeholníci vyhledávali, aby mohli nerušeně oddati se rozjímání a službám božím.

Kníže Boleslav II. zvolil toto ostrovní místo pro budoucí klášter a na počátku roku 999, jsa již na těle velice sklíčen nemocí, přikázal svému synovi Boleslavu III. jej dobudovati. Zároveň představil za přítomnosti přední šlechty a pražského arcibiskupa svému synovi mnicha Lamberta, kterého ustanovil opatem nového kláštera.

Kníže mimo to projevil též přání, aby nový klášter byl zasvěcen ke cti sv. Jana Křtitele* a

* Monasterium sancti Joannis in Insula.

učinil i potřebné nadání na výživu mnichů ze svého jmění.

Klášterní bratři byli následovníky Sv. Jana Kř. a podle svědectví starého letopisce bedlivě oslavovali služby boží a nepřestávali konati modlitby své k Bohu za dobrodince a za spásu živých i mrtvých. Zdejší mniši psali též ozdobně obradní knihy, ozdobovali je krásnými malbami. O duševní činnosti svědčí i to, že tu povstaly letopisy, z nichž Dalimil čerpal hěkteré zprávy.

Pověsti o založení kláštera.

Dnes, kdy jest přesně zjištěno, že klášter ostrovský vznikl v r. 999, není bez zajímavosti přihlédnouti i k pověstem, jež v dřívějších dobách opřádaly dobu vzniku kláštera. Tyto pověsti udávají dobu vzniku kláštera o něco dříve. Podle těchto podání sloužil asi ostrov již před rokem 999 za jakýsi útulek zbožných řeholníků a následkem toho vznikly později domněnky, že klášter byl vybudován dříve. Jak udává Hložina, u kláštera ostrovského byla postavena i pustevna, a to pro ty, kdož o samotě, mimo společnost lidskou, způsobem andělským rozjímati chtěli.

Podle Hájka klade se založení kláštera ostrovského do roku 978. K tomu však poznamenává Frind v církevním dějepisu Čech, že Bonaventura Pitter v díle svém „St. Guntherus“ založení kláštera kolem roku 999 dokázal.

Taktéž v pamětní knize uvedené zápisky G. Hostlovského O. S. B. uvádějí rok 980 jako rok založení, pokládajíce podle staré tradice za původce sv. Vojtěcha, který zemřel l. P. 997. V nekrologu bývalých benediktinů u Sv. Jana pod Skalou (filiálky ostrovského kláštera) praví se podle pamětní knihy, že první opat kláštera na Ostrově zemřel 4. ledna 989, tedy před udávaným rokem 999.

S úplnou bezpečností nelze toho dokázat, co dí pamětní kniha, ale zdá se, že na dosti oprávněné domněnce to spočívá, že na Ostrově za času sv. Vojtěcha obývalo nejprve pět sv. bratří benediktinů. Jsou to ti, již přišli se sv. Vojtěchem po návratu jeho z Říma z kláštera sv. Alexia do vlasti a jichžto jména jsou: Benedikt, Matouš, Isák, Jan a Kristýn. Jsou to, jak známo, čeští patronové, k nimž se v litanii modlíváme „Sv. Benedikte s bratřími“.

Tato domněnka byla velmi zakotvena v srdcích řeholníků, v předešlých letech obstarávajících na zdejší osadě duchovní správu. Tomu nasvědčuje veliký nástěnný obraz v kostele sv. Kiliana na evangelní straně umístěný. Zříme na něm kromě klášterních zřícenin a kostela sv. Kiliana zobrazeno pět sv. bratří, podle pověsti druhdy na Ostrově bydlících. A že tato domněnka oprávněnosti nepostrádá, o tom nám podává svědectví životopis těch světců.

V lekcích breváře dne 12. listopadu v propriu Bohemiae čteme, že tito svatí bratři, prve než sv. Vojtěcha do Polska provázeli, a kdež i oni ro-

ku 1004 mučednickou smrtí zemřeli, nejprve v Praze v kostele sv. Jana na Ostrově řeholní život vedli. („Primum religiosam vitam duxerunt Pragae in templo sancti Joannis in Insula.“ Propr. Boh. 12. Novemb.)

Neexistují pověsti, že by v Praze byl ostrovní kostel a klášter sv. Jana a tudíž možno souditi, že se jedná o Ostrov u Davle, a to tím spíše, že o místě tom se dříve udávalo, že jest v blízkosti Prahy. Podle této domněnky byl by Ostrov posvěcen šlépějemi svatého života těchto mučedníků.

Méně známou jest historie o založení kláštera ostrovského, kterou uvádí Hostlovský v pamětní knize jako vyňatek ze spisu benediktinského kláštera u sv. Jana pod Skalou. Jest to opět jen pouhá pověst.

Sv. Vojtěch navrátil se z Říma roku 992 a poznal, kterak v Čechách jest veliký nedostatek kněžstva, následkem čehož přibral s sebou více mužů literárně vzdělaných. Tehdy kněžstvo nově vysvěcené s podivem a úctou patřilo na pět bratří a nerozdílných průvodců sv. Vojtěcha, kteří svou nevinností, podivuhodnými ctnostmi a mravy nad jiné vynikali. Zasloužili proto, aby společně byly připojeni k řádu sv. Benedikta.

Sv. Vojtěchu byla útěchou tato snaha zbožného kněžstva. Jen jedinou starost působilo mu místo a příbytek, kde by usadil a zasil tyto nové bylinky řehole benediktinské. Za tím cílem v pevné důvěře obrátil se s prosbou k českému knížeti Bole-

slavu II., jenž ve snaze rozmnožení čest a slávu boží přislíbil svoji pomoc a podporu.

Následující noci jak sv. Vojtěchu, tak i knížeti Boleslavu II. ve snu označen byl jakýsi ostrov nad Vltavou od Prahy tři míle vzdálený, kde klášter měl býti postaven. Do tohoto kláštera uvedl kníže Boleslav následujícího roku 27 kleriků od sv. Vojtěcha vysvěcených a přidělených řeholí benediktinské. Ustanovil zároveň jednoho, jménem Bohumila, za opata. Klášter zasvěcen Bohu, blahoslavené Panně Marii a sv. Janu, předchůdci Páně, a klášteru věnovány mnohé statky v okolí ležící.

Pověsti tyto jasně dokazují, jaké oblibě se těšil klášter ostrovský a jak důležitým sídlem byl. Vždyť s jeho životem spojeny jsou i osudy českých světců a i řád benediktinský, zde usídlený, měl veliký význam pro náš národ v dobách pozdějších.

Rozkvět kláštera.

Klášter ostrovský, založený knížetem Boleslavem II. a dostavěný za Boleslava III., byl osídlen mnichy benediktinskými. Byl druhým mužským klášterem v Čechách a třetím vůbec. V té době totiž byly v Čechách tři kláštery, vesměs benediktinské. Jeden klášter byl ženský, založený v r. 973 u sv. Jirí na Hradě pražském, a dva mužské. První zbudovaný v Břevnově r. 993 a druhý na Ostrově u Davle v r. 999.

V čele každého kláštera benediktinského stál opat. Tohoto volili si řeholníci ze svého středu. Jemu nejbliže stál probošt nebo převor a děkanové, z nichž každý měl dozor nad desíti mnichy. Nově zřízená proboštsví podléhala vesměs vrchní správě opatově.

Řád benediktinský původně a dlouho ještě do středověku měl pouze jednotlivé kláštery s proboštsvími či menšími poborčkami, nikoliv však společnou organizací. Proto každý opat a každý klášter měl své panství a byl přímo podřízen papežské stolici.

Palacký ve svých dějinách uvádí, že jsou dosud zachovány některé listiny kláštera ostrovského v Třeboni a jako první opaty uvádí: Lamberta r. 999, Petra r. 1160, Reineru r. 1219—1221, Bohana r. 1229 a Petra r. 1239.

Hostlovský však jich uvádí v pamětní knize již 13 a jejich pořadí sestavil následovně: Bohumil (první opat ostrovský, který prý zemřel 4. ledna 998), Lambert (zemřel 1. března 1000), Helinandus (zemřel 27. února 1043), Dluhol (Germanus, 1249), Rhenerus (1253), Otto (1283—1284), Jan Podnavec (zemř. 1328), Zelislaus (zemř. 1331), Mstislaus (1379—1395), Adalbertus (1400—1408), Chvalo (1410—1415), Nikolaus (zemřel 1416), Franciscus (1419—1440).

Za posledně jmenovaného opata Františka klášter v bouřích husitských zanikl.

Sídel benediktinského řádu, který k nám jakož i do Polska uvedl sv. Vojtěch, byla celá řada. Be-

nediktini si dobyli nehynoucích zásluh o církev a vzdělanost. V jejich klášterech mniši opisovali knihy a tak nám zachovali poklady antické literatury. Jejich klášterní školy byly vysokými učilišti středověku. Až do 13. století byli oni jedinými nositeli vzdělanosti. Nejslavnějšími benediktiny u nás jsou sv. Vojtěch a sv. Prokop.

Ostrovský klášter během času, požívaje přízně českých knížat a králů, nabyl značného jmění. Hned po jeho založení obdržel vsi: Vodochody, Zaječí, Blažim, Sázavu, Sedlec a Méchenici. Podle Pelclovy kroniky též rybáře v Dražovicích, Třebáňi a Lahovicích ještě s jinými dědinami.

Velikým příznivcem ostrovského kláštera byl kníže Břetislav. Odevzdal mu kapli v jeskyni sv. Ivana ve Skalách, vystavěnou knížetem Bořivodem, kapli sv. Jana na Velízi, založenou knížetem Jaromírem, kapli sv. Jana Kř. v Zátóni nad Vlt. s lesním újezdem a kapli sv. Jakuba před hradem a městem Domažlicemi s tím přáním, aby si mnichové při nich vystavěli pustevny a služby boží v nich vykonávali. Některé z těchto pusteven proměnily se později v proboštství. Stalo se tak u sv. Jana pod Skalou, na Velízi a v Zátóni. Roku 1310 obdržel klášter bullu, v níž mu papež Klement V. potvrzuje všechny statky a práva ke kostelům a požitkům z 48 vsí a dvorců, z městečka Davle a pěti proboštství.

Velmi rozsáhlé panství řeholníků ostrovských potvrdil zvláštní listinou i král Přemysl Otakar I. ze dne 17. ledna 1205.

Panství klášterní rozkládalo se po celých Čechách. Během času děly se rozličné prodeje nebo záměny, přesto však klášter stále bohatl, díky četným dobrodincům. Byli to zvláště knížata Spytihněv, Vratislav, Kunrát, Břetislav II. a Svatopluk. Úhrnný počet všech vesnic a statků, které s klášterem na Ostrově i s pobočními kláštery jeho byly spojeny, byl asi sto.

Klášter ostrovský měl též záhy po svém založení i různé filiálky. Jsou to pobočné kláštery, jež v brzkou mělu v čele své vlastní probošty, tak u sv. Jana pod Skalou nedaleko Berouna, u sv. Jana Kř. na Velízi, u sv. Jana Kř. v Zátóni u Českého Krumlova, v klášteře Teslíne u Rokycan, proboštství ve Slaném a Domažlicích a klášter v Nicově.

Zlomek „urbáře“ ostrovského, jenž se nyní chová v pražském museu a který Jos. Emler r. 1881 tiskem vydal, uvádí kromě pěti jmen opatů na Ostrově (Mstislav, Vojtěch, Chvalo, Mikuláš, František), některých představených řádu, jednoho faráře u sv. Kiliána (Johannes Genico, Jeník) a více řeholních bratří, též opata Jana r. 1399. Tento „urbář“ jest knihou, jež obsahuje v sobě podrobný seznam nemovitého jmění vesnic klášterních a požitčných práv panství ostrovského, v němž dopodrobna podle jmen vypisují se povinné dávky roční jednotlivých usedlostí v obcích a podle tehdejšího ducha času pracovní povinnosti poddaných; kromě toho nalézají se v něm i zápisy prodejů selských statků (řídky to úkaz ve starých

urbářích) a dluhy na usedlosti sdělané. Založen byl r. 1388 za opata Mstislava. Z dosti objemné druhdy této knihy zbylo nyní 132 listů.*

Takového stupně moci a slávy, jakož i velikého bohatství dosáhl klášter ostrovský poměrně v krátké době. Jest to i důkazem, jak veliké vážnosti požíval v těchto dobách. Byla to též odměna za zásluhy, kterých si získal řád sv. Benedikta vzorným životem svých řeholníků a zvláště jejich působením jak v ohledu náboženském, tak i vzdělávacím.

V jaké míře byl na těchto zásluhách zúčastněn klášter ostrovský, těžko nám souditi. Památky jeho přišly většinou ve válkách husitských nazmar. V té době zničen nejen klášter ostrovský, ale i jeho filiálky. Některé pamětihodnosti se zachovaly v pobočném klášteře u sv. Jana pod Skalou, ale v nepokojných dobách na počátku války třicetileté byl archiv tohoto kláštera pro bezpečnost uschován na hradě kladenském. Zde však roku 1620 při vpádu vojska hrad a tím i archiv shořel. Některé zbytky zabavila komise při zrušení kláštera svatojanského a odvezla je do Prahy, což se asi též stalo s nejstarší pamětní knihou u sv. Kiliana.

Mezitím i klášter ostrovský v roce 1137 vyhořel a požárem byl úplně zničen. Podařilo se však jej zakrátko obnoviti. Později ještě několikrát byl klášter zpustošen, až zanikl docela.

* J. Emler: „Deset urbářů českých z doby před válkami husitskými“; str. 53 a d.

V prvé polovici XIII. století vznikly v klášteře ostrovském dvě knihy krásnými drobnomalbami zdobené, které se dosud zachovaly. Jsou to žaltáře latinské, z nichž jeden chová se nyní v knihovně metropolitní kapituly pražské, druhý v univerzitní knihovně pražské. V žaltáři metropolitní knihovny jest nekrolog kláštera ostrovského, to jest kalendář, do něhož k jednotlivým dnům znamenáno bylo úmrtí dobrodinců i členů kláštera. Mimo to jest v tomto žaltáři převzácná staročeská píseň duchovní, „Slovo do světa stvoření“, o vtělení Syna božího a o vykoupení lidstva smrtí jeho.

V r. 1039 zúčastnil se opat Klement přenesení ostatků sv. Vojtěcha a jeho bratra Radima a oněch pěti sv. bratří, o nichž pověst praví, že druhdy na Ostrově po nějaký čas přebývali. Téhož roku totiž český kníže Břetislav, vraceje se z Polska, přivezl z Hnězdna i ostatky sv. mučedníků. Ostatky tyto 25. srpna ve slavném průvodu za velké účasti uloženy v chrámu sv. Víta na Hradě pražském.

V tomto průvodu sám kníže Břetislav a biskup Šebřín nesli napřed ostatky sv. Vojtěcha a za nimi pak kráčeli opati benediktinští: břevnovský, sázavský a ostrovský,* nesouce ostatky pěti sv. bratří, jež později v kostele sv. Václava ve Staré Boleslavi byly uloženy.

* Podle Hostlovského opat Klement.

Vyplenění kláštera.

Při vší přízni a rozkvětu kláštera ostrovského stihly jej během času i různé nehody. Tři těžké rány, jež klášter postihly, připomíná kniha pamětní.

Byl to rok 1137, kdy klášter vyhořel a byl zpustošen. Další nehoda postihla jej v roce 1278, kdy na Moravském Poli zradou Miloty z Dědic klesl český král Přemysl Otakar II. Po jeho smrti za nezletilého krále Václava vládl v Čechách Otta Braniborský, který přivedl s sebou hordy vojenské, které po naší vlasti zle řádily a loupily. Nezůstal ušetřen ani klášter ostrovský, který nájezdy zlotřilých hord značně utrpěl.

Loupeživý zástup vojenský tři dny obléhal klášter až posléze ho dobyl. Po celých šest neděl řádila zlotřilá cháska ve zdech klášterních, až všecko zničilo. Nakonec ještě před svým odchodem klášter zapálila, a kromě toho i řada okolních vesnic lehla popelem.

Letopisec o tom píše: „Němci vypudivše a vyhodiše, ano za krky vyvlekše mnichy z Ostrova, přebývali v klášteře šest neděl a rozmrhali všechny potraviny, které byly zjednány k potřebám mnichů. Čtyřicet vsí tomu klášteru náležejících vyloupili tak, že nezbylo tam ani chlupu, ani zrna.“

Obležení mnichové zachránili se pouze útekem. V noci na loď vstoupivše, prchli po vodě a tak svůj život zachránili.

Obnovení kláštera stalo se v krátké době přičiněním tehdejšího opata Otty. Opat Otta opatřil si potřebné peníze výpůjčkou od řádu křižovnického s červenou hvězdou.

Leč klášter dlouho netěšil se klidu. Již v následujícím století byl klášter ostrovský znovu vydrancován a zbaven majetku. Stalo se tak — podle pamětní knihy — v roce 1381 od bavorského vojáka Kleomenova za opata Leandra.

Však i tato rána se časem zacelila. Ze vzniklé škody se opět klášter zotavil a zdárně prospíval. Blížila se však pohroma větší a poslední, ze které se již klášter nevzpamatoval, a která učinila z něho trosky. Co zůstalo, rozhlodal zub času a věky přikryly v zapomnění, takže dnes není takřka památek po bývalém slavném klášteře ostrovském.

Klášter ostrovský zničen husity.

V roce 1420 vypálen byl husity nedaleký klášter na Zbraslavi, v němž nacházela se i královská hrobka. Zástup husitů s knězem Korandou v čele zpustošil klášter i královskou hrobku, při kteréžto příležitosti zneuctili i tělo krále Václava IV. Mniši zavčas uprchli, jen čtyři byli chyceni a upáleni zlotřilou cháskou, když se zdráhali přestoupiti k husitům.

V téže asi době — snad část těch, již loupili kostel a klášter zbraslavský — vypálili husité i

klášter ostrovský a tento úplně pobořili. Zda při tom Jan Žižka byl též účasten, známo není. Téměř všichni řeholníci na Ostrově byli povražděni. Podle Blatenského zahynulo jich asi 30.*

Klášter byl husity zničen, vypálen a pobořen. Přesné datum není známo. Podle Hlošiny** stalo se tak asi 10. srpna 1420. Mniši se rozprchli, a kteří z nich byli dopadeni, uvrženi byli do plamenů. Při této příležitosti zničena se stavbou klášterní i vzácná knihovna.

Tehdejší opat František, který zemřel v r. 1444, unikl s některými bratry řeholníky a po dobu bouří husitských ukrýval se v cizině. Klášter zahynul a po této ráně se již nevzpamatoval, neboť k dovršení míry byl ještě ochuzen později králem Zikmundem, který dal klášterní statky v zástavu osobám světským, zvláště svým věrným.

Statky klášterní, zvláště vzdálenější, přešly do jiných rukou a s nimi také Ostrov, jenž od této doby vystřídal celou řadu majitelů až do r. 1657.

Po utišení husitských bouří v Čechách vrátili se někteří řeholníci zpět, neměli však trvalého bydliště. Opati přesídlili od té doby do kláštera sv. Jana pod Skalou u Berouna, ale jen jako na čas, nevzdávající se naděje, že budou moci klášter na Ostrově obnoviti.

Pokusy o znovuzřízení kláštera se však nedaly. Král Ladislav v roce 1457 dal sice opatům

* Blatenský: *Víra a kultura*.

** Hlošina: *České duchovní řády*.

právo statky zastavené vyvazovati, ale nebylo k tomu peněz. Vidouce, že není naděje, aby klášter mohl býti obnoven, rozhodli se opati přebývati nadobro v klášteře u sv. Jana pod Skalou. Konečně opat Jan r. 1517, nevida jiného východiska, vzdal se úplně naděje vybudovati klášter na Ostrově a zvolil za stálé sídlo své i bratří svých dosavadní filiální proboštví kláštera u sv. Jana Křtitele pod Skalou. Následkem toho psal se sám a od té doby i jeho nástupcové, „opatem u sv. Jana Křtitele na Ostrově a pod Skalou“.

Zříceniny kláštera rozpadaly se stále více a více. Během let sesula se zbývající stavba. Na zapadlém rumu usadil se náplav povodní, a pokud zdivo zůstalo, bylo lidem rozebráno na stavivo. Vyrostla tráva nad hrobem klášterním, zorala se pole a v zříceninách dosud patrných zapustilo stromoví své kořeny.

Klášter upadl v zapomenutí, a dnes sta a sta výletníků netečně se ubírajících kolem, neznamená, že zdi zarostlé křovím jsou němými svědky bývalé slávy předního kláštera českého, a že zde bylo sídlo umění a vědy, pěstované řádem benediktinským.

Vltavské vody omývají a podemílají břehy ostrova, do jehož bývalého klidu zasahuje i ruka dělníkova, jež vedena dnešní vymožeností technickou, upravuje břehy a řečiště pro splavnění české řeky, aby sloužila zmáhajícímu se a stoupajícímu ruchu dopravnímu, a aby zužitkovala velkou sílu vodní, jakož i spoutala bystrý tok v jedno kory-

to, přerušované hrázemi, a tak co nejvíce využila síly prudkého toku. Ze tímto činem i Ostrov v dohledné době bude zasažen, není třeba připomínati.

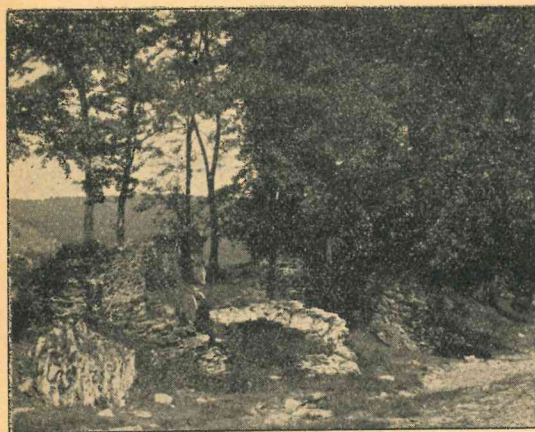
O bývalé vážnosti ostrovského kláštera svědčí i to, že na zemském sněmu zasedali i ostrovští opati. Hlas ostrovských opatů slyšán byl při rozepřích, a často zváni na poradu, jako tomu bylo v r. 1224, kdy žádán český král Přemysl I., aby vyslechl rady opata nepomuckého a ostrovského při volbě nového biskupa pražského.

Zánik kláštera ostrovského.

Ostrov i s mlýnem, který na něm stál, a o němž v knize pamětní jest zmínka z r. 1554, přecházel v té době do rukou rozličných majitelů. Konečně Ferdinand Zoubek z Bilenberku, rodák rajhradský, věhlasný a rázný opat ze sv. Jana pod Skalou, Ostrov opět získal v r. 1657 a klášteru u sv. Jana pod Skalou jej připojil i se zbylým panstvím ostrovským, které zahrnovalo v sobě již pouze tato místa: Davli, Hvozdnici, Bojanovice, Masecín, Březovou, Křeničnou a dvě usedlosti ve Štěchovicích.

Tento opat Ferdinand Zoubek byl dříve opatem u sv. Mikuláše v Praze, později prvním biskupem v Hradci Králové a posléze arcibiskupem pražským.

V roce 1713 navštíveny byly země střední a vý-
28

Zříceniny kláštera ostrovského.

chodní Evropy morem, jenž zhubil lid i dobytek. Následkem této nákazy zemřelo i mnoho obyvatelů na zdejší osadě, a protože dosavadní hřbitov nestačil pojmouti všechny zemřelé, byli pochováni na Ostrově. Podobně i v roce 1771, kdy v Čechách byla veliká úmrtnost, v kteréžto době umřelo na osadě 193 osadníků, bylo nutno opět pochovati je na Ostrově, a to na témž místě, jako tomu bylo v době velikého moru v r. 1713. Asi po čtyřech letech bylo upuštěno od pohřbívání na Ostrově. Celkem bylo tu pohřbeno asi 384 osob.

Za císaře Josefa II. v roce 1785 byl klášter ve Svatém Janě pod Skalou zrušen. Nemovitý maje-

tek zabaven c. k. administrací státních statků. Mezi jinými zabaven tudíž i Ostrov. Klášterní panství ostrovské, zaujímající v sobě městys Davli, kostel sv. Kiliana, vsi: Bojanovice, Hvozdnici, Masečín, Sloup a díly ve Štěchovicích, spojeno bylo se Slapy, majetkem to bývalého kláštera zbraslavského, v jedno dominium. Celé pak takto prodáno v roce 1825 rytíři Karlu Bedřichu Korbovi z Weidenheimu, kterážto rodina později obdržela titul baronský. Od ní koupil panství v roce 1891 říšský hrabě Bedřich z Westfahlenů, který se stal zároveň patronem kostela i fary u sv. Kiliana. Ostrov sám již před tím byl od tohoto panství odprodán.

Při zabavování majetku Sv. Jana pod Skalou zabavila tehdejší c. k. komise kromě jiných velmi cenných věcí kostelních ze zlata a stříbra i velkou monstranci, v níž nacházel se zlatý melchisedech (t. j. lunula, v níž sv. hostie bývá umístěna), drahými kameny ozdobený, kterýž P. Kilian Láška dal zhotoviti ze zlata, jež u Svatého Kiliana v písku bylo nalezeno.

Hostlovský píše v pamětní knize, že prý i zlatá zrnka, nejspíše Vltavou přinesená, u Svatého Kiliana se kdysi nalézala.

Ostrov pro svoji dosti nízkou polohu byl v minulých letech velmi často poškozen, dravým vodním proudem. Nejhůře tomu bylo v měsíci září roku 1890 po veliké povodni. Tehdy dobrá třetina osevň plochy byla zmařena. Vltava učinila průlom do ostrova a na druhé straně západní pro-

řvala jej několik metrů do hloubky. Tehdy i mnoho základních zdí, dosud ukrytých ve zříceninách bývalého kláštera i chrámu, bylo odhaleno. Na jižním konci pak se objevily nad troskami i četné kostry lidské, buď celé nebo různé části jejich po ostrově vodou roznesené. Zvláště dojemný byl pohled na poloshňlou rakev, v níž spočívala zcela zachovalá kostra, mající kosti rukou křížem složené, podle všech známek zbytky to mladé dívky. I v letech minulých po velké vodě mnoho lidských kostí a lebek bylo zřítí po různu na ostrově ležících. Byly to asi pozůstatky z doby velkého moře, kdy ostrova bylo používáno za hřbitov, o čemž již byla zmínka.

Dnes jest ostrov majetkem ředitelství pro stavbu vodních cest v Praze.

To by tak byla stručná historická stať kláštera benediktinského na Ostrově. Jest to souhrn dat, pokud byla zachována. Dnes, vyjma několika zarostlých zdí a litinového kříže, není stopy po rozsáhlém klášteře ostrovsském a možná, že v dohledné době, po vzduší vody vltavskou přehradou u Vraného, zmizí ostrov úplně pod vodou, nebo alespoň jeho níže položená část. Pak již jen okolní stráně budou němými svědky bývalé slávy a proslulosti zdejšího kláštera. Však i ony doznají změny, protože nad ramenem „Klásterské“ jest projektována dráha ke štěchovickým přehradám ze Sázavy přes „Sekanku“.

Tichý kraj změní svoji tvářnost. Ruch a vymoženost techniky přinese nový, nebývalý ruch. Ten

tam bude klid, jenž dosud panuje zde, rušený jen auty a jinými dopravními prostředky, případně i vltavským parníčkem, který za vysokého stavu vody klidně brázdí „Klásterskou“ ke Štěchovicím a nebo naopak k Praze několikrát za den. Tím spíše upadne v zapomenutí klášter ostrovský, jenž v těchto místech druhdy osamocen stával uprostřed lesů a vod.

Zachovaným odkazem zůstane nám v bývalém sídle opatském pouze nepatrný kostelík farní na levém břehu vltavském, zasvěcený sv. Kilianu, jenž sám nese stopy věků na své stavbě. Klidně shlíží s vysokého tarasu pod Žižkovým vrchem na změny, jež se dějí s ostrovem, kde druhdy stávala jeho máf — ostrovský klášter.

Obrana kláštera.

Klášter ostrovský k ochraně svého majetku měl i strážce. Děje se o tom zmínka i v nejstarším klášterním urbáři, z něhož VI. Zap podává starý český překlad latinské listiny, a která se týká ne-daleké vsi Březové. Vyjímáme následující:

Roku 1328 opat Jan Podnavec a domácí probošt Zdeněk sjednali na obranu kláštera panoše Václava Puzdra, kterému dali v Březové dva lány země a k tomu čtyři poddané, tři v Březové a jednoho v Olešku s jejich poplatky a klín lesa, nazývaný „v Kose“. Za to zavázal se Puzdra a jeho nástupci, že budou míti koně, samostříl, nohavi-

ce, botky a jiné odění, jak se na zbrojného panoše sluší, a který by byl v případě potřeby k dispozici.

Měl na starosti zloděje a loupežníky chytati, do vězení vsaditi, úroky a poplatky klášterní vybírat, a kdo by jich neodváděl, toho k tomu donutiti; rovnati pře a vády a lesy klášterní chrániti atd.

Jak jmenovaný Puzdra svoji službu vykonával, není známo.

Klášterní jeskyně.

Každého návštěvníka osady svatokilianské zajímá i jeskyně, jež se nalézá ve srázné skalní stěně nad hlavním řečištěm vltavským, zvaným nad „Klásterskou“. Jest velmi dobře patrna ve výši několika metrů nad zemí, jak s ostrova, tak i se silnice a od kostelíka. Před nemnoha lety viděli prý tam osadníci i silné kovové kruhy, zapuštěné ve zdi. Nacházely se ve výši lidských prsou, byly však později asi ze ziskuchtivosti odstraněny.

O této jeskyni, kteráž jest dílem lidských rukou, a jež má svůj počátek snad již v době klášterní, není mnoho známo. Pouze pověsti mezi lidem uchované vypravují, že to byla konírna. Při tom se dokládá, že tam, kde dnes se rozkládá splavné řečiště vltavské, bývaly louky, a jen malé říční rameno tudy probíhalo. Hlavní tok býval v dnešním slepém rameni vltavském, zvaném „Kiliánské“.

Věrohodných pramenů pro tyto pověsti není zachováno. Spíše možno uvěřiti pověsti druhé,

jež praví, že jeskyně na nepřístupném svahu skalním sloužila za vězení.

Farní kostel sv. Kiliana.

Jediným pamětníkem bývalé slávy a rozkvětu benediktinského kláštera ostrovského jest farní chrám Páně sv. Kiliana, zbudovaný na levém břehu vltavském, odkud pohlíží s vyvýšeného náspu na zasutou matku svou na Ostrově. Byl nepochybně založen benediktinským kláštelem.

Starobylý tento kostelík má dnes zcela jinou tvářnost než měl před věky. Nemá takřka žádného slohu. Utrpěv během staletí mnohé škody, byl několikrát přestavěn a následkem toho po původním slohu nezachovalo se stopy. Stojí na vysokém tarase, aby tak byl chráněn před povodní a nemíval nikdy větších rozměrů. Bránila mu v jeho rozšíření jednak omezenost místa mezi skalami a Vltavou a pak i zdi hřbitovní, které svědčí o vysokém stáří.

Kostel byl založen krátce po postavení kláštera na Ostrově, nejspíše v r. 1000. Postaven byl proto, aby umožnil věřícímu lidu účast na pobožnostech a bohoslužbách, což při větší vodě a zvláště za doby zimní na Ostrově možné nebylo, a kde z toho důvodu vykonávána i duchovní správa.

Kostel na břehu byl zasvěcen ke cti Panny Marie a sv. Kiliana, biskupa a mučedníka.

Svatý Kilian pocházel ze vznešeného rodu ve Skotsku, kde se narodil kolem roku 644. Vstoupil

Hlavní oltář kostela svatokilianského.

do kláštera, odkud později přišel do Německa, kde se mu dostalo vlídného přijetí vévodou Gozbertem ve Vyrzburku. Cestoval též do Říma, kde byl papežem Kononem vysvěcen na biskupa, aby mohl svoji apoštolskou činnost co nejlépe konati. Vrátil se z Říma, hlásal evangelium s velkou horlivostí tak, že i vévoda Gozbert dal se od něho pokřtiti.

Vévoda Gozbert měl však chof, která byla ve skutečnosti manželkou jeho bratra, následkem čehož žádal Kilian, aby ji podle předpisů sv. evangelia propustil. Vévoda se nezdráhal a byl ochoten tak učiniti. Když však odešel jednou z domu, poslala ona zlá žena, jménem Geilana, dva lidi, aby zavraždili Kiliana. Oni tak učinili. Zavraždili nejen biskupa, ale i jeho kněze Kolomana a jáhna Donáta, na kusy je rozsekavše dne 8. července r. 689. Na témž místě je i zakopali, davše jim do hrobu kříž, knihu sv. evangelia a jiné odznaky církevní, takže nezůstalo ani památky po jejich zavraždění.

Když se vévoda Gozbert později vrátil z boje, ptal se po svatých mužích. Těžko bylo lháti. Konečně jeden vrah smyslů zbaven přiběhl k vévodovi a vše vyzradil. Geilana se minula poté rozummem a zemřela. Těmto třem svatým mučedníkům jest v církevním kalendáři zasvěcen 8. červenec.

Bavorští mnichové, přivedení opatem Lambertem a usazení na Ostrově, přinesli s sebou z Bavor i úctu ke sv. Kilianu, jemuž ke cti založili zdejší kostel.

V této krajině od nepaměti byla spojena správa duchovní s mnohými obtížemi, a to nejen se strany duchovních, ale i osadníků, zvláště od těch dob, kdy sem přifařeny byly vzdálené vesnice, a kdy ještě silnice podél Vltavy nebyla postavena.

Důkazy o tom máme i v knize pamětní, kde jest zaznamenáno: Generální vikář a biskup, Jan Ondřej Keyser, když zde konal visitaci před více než sto lety, zvolal v udivení: „Dost na tom, viděti jen jednou Svatý Kilian!“*

Zároveň jest v této knize pamětní poznamenáno, že toto nepřístupné místo bylo vyvoleno proto, že jest středem farní osady, a osadníci různých stran i co se týče neschůdnosti cesty i vzdálenosti její nemají prý takto příčiny k žádné závistí.

Z historie kostela sv. Kiliana.

První zmínku o farním kostele sv. Kiliana nalézáme v registrech desátků papežských roku 1352, kdež se o něm praví, že jest spojen s klášterem na Ostrově. Duchovními při tomto chrámu Páně bývali od jeho počátků až do století 18. vždy řeholníci z řádu sv. Benedikta a podací právo vykonával opat.

Z farářů benediktinů jsou známi tito: Diviš do r. 1357, Šimon (1357—8), Markvart (1358), Chval (do 1373), Odolen (1373—74), Leonard (1374—77), Mikuláš (1377—80), Chval (1393), Jan Podnavec

* „Sufficiat, s. Chilianum semel vidisse!“

(1393), Bohuslav (1393—96), Jan Šerba (1396—1401), Jan řečený Střížek (1401—2), Bohuněk (1402 až 1406), Jan (1406—11), Štěpán (1412—14), Jan (1414), zemřel několik dnů po svém potvrzení opatem, Mikuláš (1414), Jan (1416).

Podobně jako klášter, tak i kostel sv. Kiliana utrpěl během času různé nehody. V jakém byl stavu až do druhé polovice 17. století, a jaké neštěstí jej potkalo, o tom není zachováno památek. Ale jest dost možné, že již v roce 1278, kdy byl vypálen klášter na Ostrově, ani kostel sv. Kiliana nebyl uchráněn od této škody a přirozeně, že i v dobách husitských nezůstal bez pohromy.

Za válek husitských byl klášter pobořen a mniši uprchli, vrátivše se teprve, když nastal v zemi klid, a zde střídavě konali duchovní správu. Byli to jednak řeholníci z benediktinského kláštera v Břevnově nebo v Kladrubech, které později vystřídali řeholníci z kláštera sv. Jana Křtít. pod Skalou, kam i opatství přestěhováno po záhubě kláštera ostrovského.

Bývalému proboštství ve Sv. Janě pod Skalou, kam přeneseno opatství ostrovské, přivtělen v roce 1657 Ostrov a podací právo kostela svatokilianského vykonávali opatí napříště ve Sv. Janě sídlící. Teprve v době pozdější, po zrušení kláštera ve Sv. Janě pod Skalou, nahrazení řeholníci ve Svatém Kilianě kněžimi světskými.

Posloupnost farářů v této době, pokud jest známa, jest následující: Jan (1456), Jira (1520—35), Václav (1539), Jan Turnovský (1579), Tomáš Niger

Jemnický (1585—89), Jiří (1599), Mikuláš (1603), Jakub Czigel Prachatický (1605).

Farář Tomáš Niger náležel zprvu ke straně podjednou, později však přihlásil se ke straně podobojí a byl přijat od konsistoře utrakvistické, když jí se zavázal poslušenstvím. Když pak r. 1589 konsistoř utrakvistická chtěla ho povolati za faráře do Prahy, bránil se tomu Niger, odvoláváje se na to, že prý slíbil opatu kláštera sv. Jana pod Skalou, že až do smrti zůstane farářem u sv. Kiliana. Posléze však přece byl dosazen na faru sv. Vojtěcha v Podskalí.

Před rokem 1603 byl tu farářem kněz Mikuláš; v inventáři z roku 1603 jest totiž zaznamenáno, že jeden z obou cínových kalichů, které kostel míval, dán byl do hrobu knězi Mikulášovi, když umřel.

Za starých dob náležely ke Svatému Kilianu i vsi Oleško a Petrov, ležící na druhém břehu, které však v době protikatolické odtrženy. V úctech z roku 1656 jest o těchto obcích zmínka. Praví se, že obě vesnice ke Svatému Kilianu náležely a při tom kostele své pohřby měly, jakož i kněžím tu přísluhujícím desátky odváděly. Když však náboženství katolické bylo málo podporováno od vrchností nekatolické, odtrženy obě vesnice od sv. Kiliana a připojeny k záduší vsi Libře.

Ve století sedmáctém též v duchovní správě působili řeholníci benediktinští z kláštera sv. Jana pod Skalou. Někteří byli správci též zdejšího statku, kláštera náležejícího. Stávalo se však

také, že pro nedostatek duchovních nebylo tu kněží vůbec.

Potvrzují to farní zápisy; tak na příklad matřka křestní z roku 1657 zaznamenává, že v témže roce, poněvadž duchovní služba u sv. Kiliana velmi řídko se konala, osadníci se obraceli se křtem, jsouce z nedostatku jiné pomoci přinuceni, na duchovní správu na Zbraslavi, v Jilovém, do Slap a jinam.

Roku 1658 přísluhoval u sv. Kiliana P. Jan Alexandrovic, kvardián jilovský.

V pondělí velikonoční 7. dubna roku 1692 po mši sv. nepozorností kostelníkovou kostel vyhořel. Ohni za oběť padl celý kostel i se zařízením, se všemi oltáři a s veškerým náčiním bohoslužebným. Při tomto požáru shořel i ostatek zde chovaný, prst sv. Kiliana.

Kostel později opět znovu zřízen za přispění Kašpara Eichmera, opata kláštera sv. Jana pod Skalou a přičiněním tehdejšího faráře P. Jana Schrama, taktéž z kláštera sv. Jana pod Skalou. Farář Schram sebral značnou částku na opravu a opravený kostel vysvěcen opatem Eichmerem 11. června r. 1693.

Samota, v níž kostelík stojí, poskytl též často lidské zlobě příležitost, že i svatokrádež byla spáchána. Tak 28. července roku 1708 vnikli do kostela zloději a vyloupili jej. Vloupali se do kostela za noci oknem.

V roce 1778 byl kostel vykraden po druhé. Při tomto vloupání násilím vypáčeny dveře a ukra-

deny dva kalichy s patenami a prádlo kostelní. Jeden kalich, který byl asi menší ceny, byl zkrátka nalezen v obilí u Hodkoviček, rozlomený na tři díly. Patenu jeho našli opět rybáři ve vodě u Podola. Třetí krádež, pokud zaznamenána jest v pamětních knihách, stala se roku 1876. Tehdy zločinná ruka, obnaživši celý oltář, sv. hostie v kostele i na hřbitově po zemi rozházela. Měla to býti snad msta za to, že cenné ciborium bylo ze svatostánku odstraněno. Stalo se tak zvláštním řízením prozřetelnosti boží. Ciborium bylo před tím odneseno k vyzlacení a následkem toho tak zachráněno před odcizením.

V roce 1773 při kostele bylo zřízeno bratrstvo sv. Panny Barbory, jež konalo své pobožnosti u postranního oltáře P. Barbory.

Kostel byl vyňat z pravomoci arcibiskupovy, což však později zrušeno. Stalo se tak bullou Benedikta XIV. v roce 1744, kterou bylo rozhodnuto, že farní kostely řeholníků jsou podrobeny visitaci příslušného biskupa. Po prvé byl visitován kostel sv. Kiliana dne 25. října r. 1775.

V roce 1785 došlo ke zrušení kláštera sv. Jana pod Skalou a tu i ve Svatém Kilianě převzali do svých rukou duchovní správu světští duchovní. Prvními faráři byli: Maurus Zykan, který zemřel v r. 1799, a po něm Jakob Bernard, zemřel 1824. Oba tyto faráři bývali benediktiny.

Po této době následují pouze faráři světští, již následují za sebou: Filip Exner 1825—56, František Micka 1857—67, Josef Dyk 1867—97, Jan Ma-

čí 1897—1907, Martin Kaufner 1907—1926, František Šimon 1926 až po dnešní dobu.

Předposlední benedikt. farář, Maurus Zykan, byl osadníky velmi oblíben. Osadníci lnuli k němu takovou láskou, že po jeho smrti v Praze žá-

Milostná socha sv. Anny.

dali a svými prosbami též si vymohli, aby tělo jeho bylo převezeno do Svatého Kiliana a tam pohřbeno v kruhu svých osadníků.

Roku 1799 při velké povodni vystoupila Vltava do takové výše, že zaplavila faru a pobořila uvnitř večeřadlo. V té době dleli v malé světnici dva zdejší kněží. Byl to farář Zykan a kooperator

42

Bernard, kteří náhlým stoupáním vody octli se v nebezpečí života. Vystoupili na stůl, zde poklekli a navzájem se vyzpovídali, jakož i rozřešení sobě udělili. Slovy žalmu „in Te, Domine, speravi“, posléze k Bohu velkým hlasem volali, prosíce jej za vysvobození, kterého se jim také dostalo.

Původně zdejší farní kostel byl opatským, protože dosazování sem byli, faráři opatem ostrovským nebo skalským. Později, když správu duchovní obstarávali pouze kněží světští, vykonával tuto farář za pomoci kooperátora. Dnes jest zde pro nedostatek kněží jen farář sám, který obstarává duchovní správu celé řady přifařených obcí a vyučuje při tom na školách v Davli, Bojanovicích, Hradištku, Hvozdnici a v Štěchovicích. Jména přifařených obcí jsou: Bojanovice (vzdálené 5 km), Bratřínov (7 km), Davle (2 km), Hvozdnice (3 km), Masečín (4 km), Měchenice (4 km), Sloup (3 km), Štěchovice (4 km), Svatý Kilian, Zadní Konce (6 km), Brunšov (4 km), Hradištko (3 km), Pikovice (4 km), Sázava (3 km), Maškův Mlýn (3 km), Třebšín (7 km).

Vzhledem ke své rozlehlosti, zejména pak vzhledem ke své tradici a bývalému opatství, jakož i významu poutního místa, mělo by být na paměť dějinného významu toto místo povýšeno na děkanství a nabýti tak částečně onoho významu, jímž slynul tento stánek umění ve středověku v době svého rozkvětu.

43

Památky kostela.

Do kostelíka sv. Kiliana vedou tři vchody. Dva prostranní v bočných stěnách proti sobě ležící s malou předsíňkou před chrámovou lodí a zadní vchod pod chorem. Tento jest rozdělen schodištěm na dva díly s úzkým průchodem. Po schodišti nahoru vystoupíme na kůr, kde jsou varhany, postavené v červenci roku 1906 varhanářem J. Hubičkou z Prahy-Holešovic, se zařízením šlapacím. Za války zrekvirován celý prospekt varhanových píšťal. K nahrazení nového prospektu varhanových píšťal došlo teprve 25. srpna 1929. Náklad uhrazen částečně fondem varhanovým, zejména pak vzácným darem rodiny pana Dítěte z Davle-Prahy — k uctění památky v Pánu zesnulého syna Vladimíra. Opravu provedla opět varhanářská firma p. Hubičky.

Druhým, několikastupňovým schodištěm sestoupíme pod chorem do chrámové lodí, kterou projdeme mezi řadou lavic k hlavnímu oltáři. Kostelík není veliký, ale prostý a útulný. Loď chrámová se u hlavního oltáře rozšiřuje v třech boky zakončenou presbytář, mající valenou výsečovou klenbu. Okna v šikmých stěnách jsou hrotitá bez kružeb. Obě boční stěny mají po dvou malých oknech elipsových. Za oltářem ve stěně na evangelní straně jest ve zdi sanktuářový výklenek s renesančním orámováním a se železnými černými mřížkovými dvířky.

Hlavní oltář jest barokní. Stojí na něm upro-

střed barokní polychromovaná socha Panny Marie s Ježíškem a nejvýše pak jest umístěna soška sv. Kiliana. Od této sochy po obou stranách jest stupňovitě umístěno po třech andělíčcích. Dále pak na postranních brankách stojí sochy sv. Benedikta na straně evangelní a sv. Ivana na straně epištolní.

K soše Panny Marie, umístěné na hlavním oltáři, připíná se pověst, zaznamenaná v pamětní knize, vyličující podivuhodné její nalezení. Stalo se tak řízením božím, jež udělilo chudému kostelíku bohatství milosti v nalezení sošky, roku 1659.

Léta Páně 1657 ulomila se sama od sebe část skály nad starou kostnicí, jež se zřítíla na kostnici a ji skoro úplně zbořila. Pod těmito troskami, jakož i kostmi na bahnitě zemi ležela soška Rodičky boží od mnoha let. Nebylo pamětníka, kdo tam sošku uložil, a při nalezení jejím bylo zjištěno, že jest na tváři i rukou valně poškozena, asi nepřáteli církve. Nežli došlo k nalezení sošky, byl slyšen před tím více než po tři neděle za času nočního žalostivý a truchlivý hlas, jako nemocného člověka.

Nalezená soška byla okrášlena dobrodinci a nejdůst. panem biskupem královéhradeckým, Matoušem Zoubkem z Bílenberku, a umístěna na hlavním oltáři.

V dalším popisu památek kostelních budeme sledovati nejprve stranu evangelní a potom epištolní. Hned v presbytáři zříme oltář sv. Jana Nepomuckého s velikým malovaným obrazem „Klečící svatý Jan Nepomucký“.

Tento oltář byl pořízen roku 1770 nákladem dobrodinců. Stál spolu s obrazem 141. zl. 20 kr. Práci truhlářskou i řezbářskou provedl Josef Abath, řezbář a měšťan pražský. Mimo to jest zde ještě soška sv. Josefa.

Dále upoutá náš zrak trojnohá, starobylá cínová křtitelnice. Na kotlíku jejím jest vyryt nápis: „Jděte po všem světě a kažte evangelium všemu stvoření; kdož uvěří a pokřtí se, spasen bude, kdo neuvěří, ten bude zatracen, napsal svatý Marek v poslední kapitole.“ Na víku jest nápis, valně již poškozený: „Tato křtitedlnice udělána nákladem... od Brikeiho zvonáře v Praze léta 1556.“

Z presbytáře vstupujeme po jednom stupni do užší lodi chrámové. Má napodobenou klenbu valenou, ozdobenou barokním štukovým vlysem. V bočních stěnách jsou okna hrotitá bez kružeb. Valnou část lodi zaujímá nepodklenutá kruchta.

Na přelomu zdi presbytáře a chrámové lodi jest barokní kazatelna. Jest ozdobena několika reliefy, a to na řečništi: „Vyhánání Adama a Evy z ráje“ a „Obětování Isáka“; v pozadí pak jest relief „Křest Páně“.

O něco dále visí obraz „Sedmibolestné Panny Marie“ a „Božského Srdce Páně“. V bohatě řezaném rokokovém rámcí zříme obraz „Panny Marie, matky dobré rady“ (Genazzanské). Obraz lemován je ostatky světců: sv. Bonifáce, Modesta, Benedikta, Rosy, Kláry, Viktora a Pacifika. Dolejší část zobrazuje výjev z legendy k obrazu genazzanskému se vízící; strážcové obrazu, jenž pů-

vodně se ve Skadru nalézal, putují, hledající zmi-
nělý obraz, jež našli v italském městě Genaz-
zanu.

Vedle nachází se památný obraz s benediktiny, mající úzký vztah k bývalému klášteru ostrovskému. Jest to obraz na plátně malovaný. Nejvýše Bůh Otec, níže sv. Jan Křtitel a sv. Benedikt; pod nimi pět benediktinů vedle sebe klečících, nejníže krajina představující zříceniny kláštera ostrovského a kostel sv. Kiliána. Obraz jest matný, věky sešlý. Na obraze jest nápis latinský, z něhož vysvítá, že to byl dar mnichů kláštera sv. Jana pod Skalou opatu Emiliánu Koterovskému k narozeninám roku 1724; vysloveno tu přání, aby Ostrov zase stal se sídlem opatovým. (Reverendiss. Perill. ac ampliss. D. D. Aemiliano Koterovský, O. S. B., monast. s. Joan in Insula et sub Rupe abbatii meritissimo inter aplausus genetliacos vitam longaevam precatur humilis conventus s. I. s. R. cum hoc Filiali voto optans; Vt Caplat svi praesVLIs InsVLa seDeMet tVta gVles IbI sIt DVLCe MeLosqVe sonet.)

Pod kruchtou visí plastický obraz Madony, darovaný zdejšímu chrámu Páně bývalým řídícím školy v Davli, p. Janem Nachtmanem. Tím zakončujeme prohlídku památností na straně evangelní a vrátíme se zpět k oltáři, abychom pokračovali v prohlídce po straně epištolní. Mimo uvedené obrazy rozvěšeny jsou na obou stěnách chrámové lodi obrazy „Křížové cesty“.*

* V předsínce davelské zavěšen jest obraz sv. Barbory.

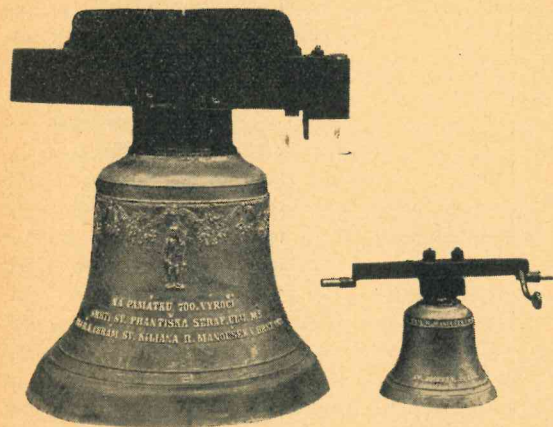
V presbytáři na straně epištolní jest rokokový oltář sv. Barbory, který byl zřízen péčí P. Prokopa Lukšička OSB., jenž byl administrátorem fary i statku, a sice roku 1741. Obraz sv. Barbory maloval pražský mistr Müller za 25 zl.; oltář pak stál 135 zl. Při tomto oltáři konávalo bratrstvo sv. P. Barbory svoje pobožnosti. Tento oltář jest středem pozornosti všech poutníků se svou milostnou soškou „sv. Anny s dívkou Marií“, která byla roku 1831 ve slavném procesí přenesena z bývalé kaple ve Sloupu do kostela sv. Kiliana. Stalo se tak 25. dubna a roku 1931 konána poutní slavnost na paměť stého výročí přenesení zmíněné sošky. V roce 1833 byla tato socha obnovena a byvší pak od metropolitního kanovníka Mikuláše Tomka posvěcena, přenesena ve slavném procesí od měšťanů pražských do kostela sv. Kiliana. Rok co rok putují na den sv. Anny nebo neděli předcházející pražští poutníci do Svatého Kiliana, aby uctili památku báby Pána Ježíše a vyprosili si též pomoci v dalším podnikání.

V lodi chrámové visí krucifix a po jeho stranách umístěny jsou na konsolách barokní sochy sv. Joachima a sv. Anny v životní velikosti. Krucifix i obě sochy byly darovány kostelu v r. 1871.

Ve štěchovické předsínce chrámové nachází se obraz Sv. rodiny. V lodi chrámové u této předsínky stojí na konsolce socha sv. Antonína Pad. Dále pak visí obraz sv. Prokopa, který jest opředen též pověstí.

Na obraze tomto znázorněna jest pravá podoba

sv. Prokopa.* Obraz, jak tomu rám nasvědčuje, byl asi na oltáři tomuto světci zasvěceném, jenž však později zrušen a darován kostelu jakýmsi urozeným pánem Bechynským.

Věžní zvony kostela svatokilianského.

P. Vojtěch Casanova OSB., kooperátor u sv. Kiliana, kolem roku 1750 slyšel vyprávěti od p. Bechynského podivnou událost, obrazu tohoto se týkající.

K Bechynskému přišel kdysi návštěvou jakýsi vojenský setník, nekatolík. Mezi řečí byla učiněna též zmínka o původním obraze sv. Prokopa v kláš-

* Jest to kopie originálu.

teře sázavském, jenž tehdy k veřejnému uctění byl prý vystaven, ježto svatý patron na obraze tom — jak pověst pravila — oči otevřel. Důstojník, nekatolík, popíral a zcela zavrhoval onu událost, ne-li i samého svätce. Při slovech těch vzal Bechyňský obraz do rukou a postaviv jej před tvář hosta svého, řekl: „Hle, zde jest!“ A aj, světec na obraze otevřel prý oči a tak pohledem tím poděsil setníka-nekatolíka, že tento spadnuv se sedadla, se roznmohl. Později pak se stal katolíkem.

Mimo to visí zde ještě obraz Panny Marie Bolestné a jeden starý obraz Madony, o jehož historii není zpráv. Pod kruchtou jest ještě mušlovitá kropenka, jež jest památkou z bývalého kláštera ostrovského, kde bývala umístěna.

Tím zakončujeme prohlídku kostelních památek. Není jich mnoho, protože se málo zachovalo z dřívějších dob, ale vše dýše zbožností dárců a těch, již v místě tomto působili, umožňující tak konání a účast na bohoslužbách lidu okolních obcí.

Věž kostelní.

V průčelí kostela stojí nízká věž, zakončená malou nízkou bání z cihel vyzděnou, na jejímž vrcholu stojí kamenná barokní socha sv. Kiliana, obrácená k ostrovu.

Zvony, které byly kdysi v této věži, byly v roce 1917 zrekvírovány, jakož i jeden zvon v sousední zvonici, o které se ještě zmíním.

Příčiněním nynějšího faráře dp. Fr. Šimona z fondu zvonového a z darů několika jednotlivců umožněno nahraditi ztrátu zvonů novými a tak ochuzenou farnost obohatiti dvěma novými zvony, jichž krásný hlas zve osadníky k službám božím.

Nové zvony posvěceny o velikonocích 16. dubna 1927. Velký nese nápis: „Na památku 700. výročí smrti sv. Františka Seraf. Ulil mě pro ř. k. chrám sv. Kiliana R. Manoušek v Brně 1927.“ Váží 170 kg a jest zladěn do tónu D².

Druhý zvon, taktéž ulitý firmou R. Manoušek v Brně, nese nápis „Sv. Josef L. P. 1927“ a váží 12'50 kg a jest zladěn do tónu F³. Velký zvon jest zároveň zasvěcen českému patronu sv. Václavu, nese obraz sv. Václava a sv. Františka.

Na věži kostelní umístěny jsou i hodiny, jimž však chybí stroj, jehož pořízení některým ze šlechtných mecenášů vděčně by bylo kvitováno.

Starobylá zvonice.

Proti kostelu na tarase při skalní stěně stojí rozložitá, zděná zvonice s dvojitými širokými okny v boku, kryta cibulovitou šindelovou střechou. Vystavěna byla na místě dřevěné dřívější v r. 1767. Býval na ní nápis: „eXaeDIFIICatIo CaMpanILIs fInIta“.

V této visely dříve dva zvony, z nichž jeden 7 q vážící, jak jsem se již zmínil, byl v roce 1917

zrekvirován, a jehož prázdné místo čeká dosud na dobrodince, jenž by mezeru svým odkazem — novým zvonem — vyplnil. Ponechán pouze zvon starší s nápisem: „Leta božího tisícího čtyřstého osmdesátého devátého ten zvon udělán jest ve jméno boží a svatého Kiliana a ten zvon udělal mistr Hanuš Konvář v Praze v Zelezné ulici.“

Pod zvonicí o vysokou hráz jest opřen omšelý starý náhrobní kámen s nepatrnými stopami písma. Na této desce vyniká zvláště letopočet 1743, tedy taktéž úctyhodného stáří; jest to pozůstatek bývalého hřbitova.

Starý hřbitov.

Kolem kostelíka sv. Kiliana rozkládá se zelený trávník, bývalý to hřbitov. Dnes se zde již nepohřbívá, protože před lety zřízen nový hřbitov dále v osadě při silnici štěchovické. Dosud však se zde uchovaly pozůstatky, připomínající bývalý účel.

Tak spatřujeme zde několik litinových křížů po různu rozestavených a ve vysokém tarasu pod zvonicí náhrobní desku, o níž byla již zmínka.

Zvenčí, na epištolní straně kostelní, nedaleko chrámových dveří jest vsazena jiná deska. Jest zapuštěna do zdi kostelní a oznamuje, že v těchto místech jsou pochováni členové kanonie praemonstrátské z nedalekého Hradištka. K informaci uvádíme tekst nápisu:

Zde v Pánu odpočívají velební kněží a údové kanovníckého praemonstrátského řádu kláštera Strahovského:

Athanasius Klukhenn,
narozen dne 8. května 1758 a zemřel dne 26. srpna
1830 a

Milo Klukhenn,
narozen dne 31. ledna 1796 a zemřel dne 14. února
1847, oba zasloužili hospodářští ředitelové na Hradištku.

Kdo jsi křesťan, nuže, za ně pomodli se na tomto hrobě, ať je oba přijme k sobě do své slávy láska Páně.

Strýci i bratru svému postavila Terezie Waldena,
rozená Klukhenn.

Jižně od kostela stojí na bývalém hřbitově kaplička s bývalou kostnicí. Jest to prosté staveníčko s půlkruhovou apsidkou. V apsidě konchovitě sklenuté jest prostý oltářík. Ve svatém týdnu bývá zde zřizován Boží hrob. Loď jest čtvercová s hladkou klenbou.

Kaplička tato byla vystavěna nákladem opata Eugenia Prudíka r. 1769 podle plánů pražského stavitele Wolfganga Wolfa. Při kladení základního kamene dostali dva hoši několik ran „na paměťnou“, jakž tehdy bylo zvykem.

Kapličky svatokilianské.

Na cestě do kostela pod farní budovou stojí malá výklenková kaplička, v níž jest barokní dřevěná socha sv. Jana Nepomuckého. Původně byla tato kaplička zřízena ke cti Panny Marie Bolestné. 15. května roku 1773 byla do ní přenesena socha sv. Jana Nepomuckého, jež stávala dříve na oltáři v kostele a později byla umístěna na faře.

Jiná podobná kaplička, zasvěcená ke cti sv. Fabiána a Šebestiána a svaté Rozsalie, byla u mlýna svatokilianského. O této vyprávěl si lid, že jest pod ní uloženo tolik peněz, aby mohla býti znovu zřízena, kdyby se zřítla. Na průčelí této kapličky byl nápis: „eX Voto Deo Meo offero ConseCroqVe“. Udávají rok 1720.

Třetí kaplička byla zasvěcena sv. Barboře a stávala za mlýnem svatokilianským, byla však rozbořena roku 1767 ledními krami.

Podnes jest zachována pouze první kaplička, vedoucí na cestě ke kostelíku, v níž se až dosud v oktávě sv. Jana Nep. konají obvyklé pobožnosti.

Doplňk.

Patrony zdejší farnosti jsou od 9. dubna 1917 majitelé slapského panství, pp. Emil a Egon Bondy, kteří vzácnou svou obětavostí značným nákladem postarali se nejen o úpravu sešlé farní budovy a jejího okolí, nýbrž hodlají v dohledné době

54

přikročiti i k nákladné, nutné opravě zdejšího poutního kostela.

Jaké oblíbě se těší zdejší poutní místo, jest zřejmo i z četných poutí Pražanů a jiných, již rok od roku putují sem v počtu stále větším, aby na půdě posvěcené působením učených mnichů benediktinů načerpali nové síly, útěchy a vyžádali si pomoci svatých patronů, zvláště pak sv. Anny, babičky Pána Ježíše, sv. Kilijana, sv. Prokopa a jiných.

Jubilejní kaple v Davli.

V nedalekém městysi Davli stojí kaple Navštívení Panny Marie, jinak zvaná „jubilejní“. Byla vystavěna v letech 1897 a 1898 zásluhou p. statkáře Lišky, otce nynějšího zaslužilého starosty městyse Davle.

Kaple postavena na paměť 50letého panování tehdejšího císaře Františka Josefa I. a podnět k jejímu postavení též dán vzhledem k zamýšlenému rozdělení farnosti svatokilianské na dvě, a to: štěchovickou a svatokilianskou. Ve schůzi dne 10. prosince 1896 usneslo se obecní zastupitelstvo městyse Davle kapli postavit, která by později mohla býti rozšířena a k ní přenesena fara od sv. Kiliana a sídlo fary zřízeno zde, jelikož by tak po nastávajícím rozdělení farnosti byla Davle středem přifařených obcí.

Podle plánů, které zdarma zhotovil architekt Nekvasil z Prahy, byla kaple zbudována. Základ-

ní kámen položen 23. dubna roku 1897 na den 900letého jubilea svatovojtěšského. Dokončená kaple byla vysvěcena roku 1898 dne 3. července na svátek Navštívení bl. Panny Marie. V tento den uspořádána velká slavnost v Davli. Zelená dekorace, slavobrány, domy ozdobeny a večer všude rozžata světla. Za soumraku seřadily se všechny spolky místní u kaple a za zvuků hudby s lampiony, ubíral se průvod ke Svatému Kilianu a dále k řece. Zde vsedli účastníci do připravených lodí a pluli po řece zpět k Davli, kde na vodě očekávalo je množství menších, osvětlených a ozdobených lodiček. Skály proti Davli obsadili Vlaši, kteří toho času pracovali zde na stavbě dráhy. V rukou rozžaté kahance, zpívali dojemné italské písně. V neděli ráno 3. července přijel z Prahy dr. František Krásl, metropolitní kanovník, jenž za veliké účasti obyvatelstva kapli posvětil a pak sloužil mši svatou.

Dr. Eduard Tersch, probošt metropolitní kapituly, daroval zdejší kapli oltář se vším příslušenstvím a dal též svým nákladem kapli vymalovati. Podobným způsobem přispěli i jiní dobrodinci.

Kaple davelská jest provedena ve slohu barokním. Pěknému zevnějšku odpovídá i vkusný vnitřek, klenutý a polychromovaný. Nový oltář jest taktéž barokní a na něm se nachází kopie Rafaelovy Madonny Sixtinské.

V popřevratové době kaple byla spolužívána církví československou, avšak neprávem. Jak jest z výše uvedeného vidno, dosud jest to kaple římské.

skokatolická a tu neprávem jest používán i zvon této kaple církví československou, z kteréžto příčiny kaple tato katolickou duchovní správou u sv. Kiliána nemohla dosud býti znovu posvěcena a k bohoslužbám uzpůsobena. Bylo by záhodno, aby městské zastupitelstvo davelské učinilo i v tomto pořádek a odkaz svých předchůdců celý dalo do používání těm, jimž po právu náleží, to jest farnímu úřadu u sv. Kiliána a umožnilo tak konání bohoslužeb i v kapli davelské v zájmu místního občanstva.

Kaple na Hradištku.

V zámečku na Hradištku, patřícím kanonii strahovské řádu praemonstrátského a vystavěném v roce 1709 opatem Vítem Seiplem, jest kaplička sv. Anny, zřízená roku 1719 opatem Marianem Herrmanem. Nalézá se v prvém poschodí; co do výše zaujímá i poschodí druhé, z něhož otvírá se do ní oratoř. Nad oltářem jest obraz „sv. Anna sedíc drží na klíně stojícího Ježíška, jemuž Panna Maria ručku líbá“, výše jest obraz sv. Norberta. Nad oltářem jest baldachýn ze dřeva řezaný, po stranách andílky drženy. Přiléhající ke kapličce prostranná chodba, ozdobená nástrojnými malbami, jež provedl Jan Spitzer roku 1759, slouží za prostoru pro věřící. Služby boží koná v zámečku bydlící inspektor statku, člen řádu kanonie strahovské, vdp. Bruno Sauer, známý básník a spisovatel.

Kaple v Bojanovicích.

V Bojanovicích byla roku 1879 vystavěna kaplička nákladem obce a zasvěcena sv. Františku Seraf. Roku 1929 oslaveno 50leté jubileum trvání kaple slavnými bohoslužbami a posvěcením krásného kříže před kaplí stojícího, pořízeného z milodarů občanů bojanovických a s nápisem: „Kristu Králi, jeho svatě Matce, Bojanovičtí věnovali v jubilejním roce!“

Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Štěchovicích.

Před válkou pomýšlelo se na rozdělení rozlehlé farnosti svatokilianské a následkem toho vystavění nového farního kostela ve Štěchovicích. Na zřízení samostatné duchovní správy, na stavbu kostela a hřbitova, odkázal v r. 1853 Matěj Rada, majitel usedlosti a obchodník dřívím ve Štěchovicích částku 20.089 zl. 37 kr. Toto nadační jmění, jež od roku 1869 bylo ve správě arcibisk. konsistoře pražské, vzrostlo během času tak, že koncem roku 1907 činilo 253.849,93 K, mimo staveňišťe, jež ke stavbě kostela, fary a hřbitova za 15.034,34 K zakoupeno bylo.

Rozhodnuto kostel vystavěti. Plány nového kostela, jakož i plány farní budovy a hřbitova, vypracoval architekt Kamil Hilbert, stavitel velechrámu sv. Víta v Praze. Nový kostel dostavěn

koncem roku 1913 a zasvěcen sv. Janu Nepomuckému. Světová válka, jež v následujícím roce vypukla, oddálila vysvěcení kostela a jeho předání k veřejnému používání. Stalo se tak teprve 23. října 1915.

Kostel vysvětil ndp. arcibiskup pražský, kardinál Leo ze Skrbenských, za asistence četného duchovenstva. Mši svatou sloužil po vysvěcení kostela arcib. vikář Josef Tomšů ze Zlatník.

K této nové farnosti měly podle úředního šetření býti připojeny obce: Štěchovice, Brunšov, Hradištko, Masečín a Třepsín, které měly býti vyloučeny z osady svatokilianské. Nová farnost však až do dnešního dne nebyla zřízena, takže Štěchovice s jmenovanými obcemi až dosud přiřazeny jsou k farnosti svatokilianské. Budovu obývá pouze kněz-pensista P. Augustin Arnold, O. Praem., který vykonává částečně bohoslužby v jmenovaném kostele. Jinak podléhá celá osada farnímu úřadu u sv. Kiliána.

Památky v okolí.

Mimo uvedené již památky kostelní a kaple postavené v některých obcích jest ještě postavena kaple v Bratřínově, Hvozdnici, Masečíně, Třebosíně a na Sázavě. Dále po celé farnosti jest roztroušena řada křížů a jiných náboženských památek, což svědčí o velké zbožnosti zdejších osadníků, jimiž tyto památníky před lety budovány.

OBSAH:

	Strana
Předmluva	7
Úvodem	9
Benediktinský klášter na Ostrově	10
Vznik kláštera	14
Pověsti o založení kláštera	15
Rozkvět kláštera	18
Vyplenění kláštera	24
Klášter ostrovský zničen husity	25
Zánik kláštera ostrovského	28
Obrana kláštera	32
Klášterní jeskyně	33
Farní kostel sv. Kiliána	34
Z historie kostela sv. Kiliána	37
Památky kostela	44
Věž kostelní	50
Starobylá zvonice	51
Starý hřbitov	52
Kapličky svatokiliánské	54
Doplňek	54
Jubilejní kaple v Davli	55
Kaple na Hradištku	57
Kaple v Bojanovicích	58
Kostel sv. Jana Nepom. ve Štěchovicích	58
Památky v okolí	59

Vyobrazení:

	Strana
Svatokilianský farní kostel se zvonící	11
Zříceniny kláštera ostrovského	29
Hlavní oltář kostela svatokilianského	35
Milostná socha sv. Anny	42
Věžní zvony kostela svatokilianského	49
